

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo



Postboks 423
2001 Lillestrøm
Telefon: 64 84 90 00
Telefaks: 64 84 90 01
postmottak@hiak.no
Kontonr.: 7694 05 06715
Organisasjonsnr.: 874 652 172

Vår ref.: 08/138

Deres ref.: 200800545-/KOE

Dato: 28.04.2008

Høgskolen i Akershus - Høringsuttalelse om Innstilling fra Stjernø-utvalget NOU 2008:3 Sett under ett

Høgskolen i Akershus (HiAk) viser til brev av 28.01.2008 fra Kunnskapsdepartementet vedrørende Innstillingen fra Utvalget for høyere utdanning (Stjernø-utvalget).

Høgskolen i Akershus sender med dette sin høringsuttalelse, vedlagt, som er behandlet i høgskolens styre 28. april 2008.

Uttalelsen gir slik departementet ber om i sitt brev til Høgskolen, en kommentar til utvalgets situasjonsbeskrivelse og forståelse av utviklingstrekk og hovedutfordringer i norsk høyere utdanning spesielt, og kommenterer kapitlene i innstillingen fortløpende, med henvisning til de enkelte kapitlene vi kommenterer. Vi gir til kjenne vårt syn på de svar og løsninger utvalget drøfter.

Med vennlig hilsen

Jan Solberg
styreleder

Jan Grund
rektor

Kopi: Avdeling for produktdesign, her
Avdeling for sykepleierutdanning, her
Avdeling for vernepleierutdanning, her
Avdeling for yrkesfaglærerutdanning, her
Fellesadministrasjonen, her
Forskerforbundet, her
Norsk Tjenestemannslag, her

NOU 2008:3 ”Sett under ett” – høringsuttalelse fra Høgskolen i Akershus

Innledning

Høgskolen i Akershus har hatt en bred behandling av utredningen ”Sett under ett” – Stjernø-utvalgets innstilling - som har involvert høgskolens ulike avdelinger og enheter samt tjenestemannsorganisasjonene. I tillegg har studentorganisasjonen blitt invitert til å delta i arbeidet, men har valgt å fremme sine synspunkter gjennom sin nasjonale organisasjon. Høgskolens styre har behandlet utredningen i flere omganger, og sluttbehandlingen fant sted på dets møte 28.4.2008. Synspunktene som kommer til uttrykk nedenfor, er følgelig et resultat av denne prosessen.

I tråd med høringsbrevet fra departementet er høringsuttalelsen utformet slik at den tar for seg kapittel for kapittel i utredningen.

Utvalgets analyse (kapittel 3-5)

Det er enighet ved Høgskolen i Akershus om at utvalget har levert en interessant og grundig analyse av høyere utdanning som vil være et viktig grunnlag for den videre utvikling innenfor sektoren. Høgskolen er i hovedsak enig i det situasjonsbilde som tegnes av uh-sektoren og de utfordringer dette reiser. Det kreves tiltak for at sektoren skal fylle sin rolle som kunnskapsleverandør og drivkraft for innovasjon i næringsliv og offentlig sektor. Hovedspørsmålet er om utvalget har funnet fram til riktig medisin for den diagnosen utvalget har stilt. Utvalget presenterer svært kontroversielle tiltak uten å grave dypt i analysen av tiltakenes konsekvenser. Forslag til tiltak har skapt stor diskusjon både ved vår egen høgskole og i utdanningspolitikken generelt. Høgskolen i Akershus har derfor enkelte innvendinger mot utvalgets ulike forslag, slik det blir redegjort for i det følgende.

Endringer i institusjonsstrukturen (kapittel 6)

Utvalget legger til grunn at den utvikling som har funnet sted av høyere grads studier og doktorgradsstudier ved mange høgskoler, er basert på små og sårbare fagmiljøer. Det vil, over tid, lett få uheldige konsekvenser for faglig kvalitet, og miljøene blir sårbare for endringer i personalet. Siden utviklingen av høyere grads studier har skjedd uten tilføring av økonomiske ressurser til dette, vil utviklingen over tid også få negative konsekvenser for de lavere grads studier som finnes ved høgskolene. Dette er studier som har vært og fortsatt vil være en vesentlig del av høgskolenes virksomhet.

Høgskolen i Akershus er enig i denne beskrivelsen. En rekke masterstudier ved høgskolene vil være godt faglig fundert og har den robusthet som utvalget etterlyser. Men med det omfang utviklingen av masterstudier har hatt, og som er forventet i årene framover, vil en rekke studier ha et for svakt grunnlag for faglig utvikling og den stabilitet som er nødvendig.

På bakgrunn av dette foreslår derfor utvalget at det bør utvikles større og mer robuste institusjoner i sektoren. Dette skal skje gjennom sammenslåinger og fusjonering av eksisterende institusjoner og gjennom et forpliktende nettverkssamarbeid mellom institusjonene. De 38 offentlige utdanningsinstitusjonene bør, ifølge utvalget, kunne reduseres til 8–10 institusjoner innen 2020. Dette bør i første omgang skje ved at institusjonene selv tar initiativ til sammenslåinger og samarbeidsløsninger, men utvalget synes også å ønske en klar overordnet styring med denne prosessen.

Høgskolen i Akershus er enig i at den faglige utviklingen som har funnet sted ved høgskolene, krever større og mer slagkraftige institusjoner. En rekke små institusjoner har dessuten problemer med å rekruttere studenter, og dette vil sannsynligvis forverres i årene framover. Det er derfor etter høgskolens mening nødvendig med et tettere samarbeid og fusjonering av institusjonene i sektoren. Men samtidig vil vi advare mot at man allerede nå tar stilling til en reduksjon av institusjoner til 8–10 institusjoner som utvalget antyder. Det er ikke slik at større institusjoner automatisk vil føre til økt kvalitet. En ”tvangssammenslåing” av institusjoner og fusjoner mellom universiteter og høyskoler er et usikkert og i beste fall et utilstrekkelig virkemiddel for å høyne kvaliteten. Det er ved å styrke de enkelte fagmiljøer myndighetene får den beste garanti for at kvaliteten økes. Selv om antall institusjoner ”bare” reduseres til 15–16, vil det, etter høgskolens mening, ivareta de hensyn utvalget ønsker å oppnå. Det bør derfor ikke konkluderes på dette punkt før de enkelte institusjonene selv har fremmet forslag til samarbeidsløsninger, det vil si i 2010 i henhold til utvalgets forslag.

Høgskolen vil anføre at det er viktig at institusjonene selv, og de enkelte fagmiljøene ved institusjonene, blir engasjert og hørt i prosessen videre. Samarbeid og sammenslåing av institusjoner bør, så langt det er mulig, være basert på de initiativ som springer ut fra de enkelte fagmiljøer. Av den grunn vil høgskolen gi uttrykk for at den tidsfrist som utvalget foreslår med hensyn til første fase i prosessen, institusjonenes egne forslag til samarbeidsløsninger, er altfor kort. Ifølge utvalget skal institusjonene innen 1.1.2010, altså om vel 1½ år, ha utviklet et forslag til samarbeidsmodeller. Høgskolen støtter intensjonen i dette forslaget: Det er basert på at de enkelte fagmiljøer og institusjoner selv skal fremme forslag til samarbeidsmodeller. Men skal dette ha noen reell betydning, er det nødvendig at institusjonene og fagmiljøene gis mer tid til å utvikle slike samarbeidsmodeller.

Utvalget fremmer også forslag til ulike samarbeidsmodeller for institusjonene. Et viktig hensyn i forhold til disse modellene er en viss geografisk nærhet mellom institusjonene. Det er naturlig, for selv om man baserer seg på ”fler-campus-modeller”, vil det åpenbart være en fordel, og kanskje en forutsetning, med en viss geografisk nærhet. Høgskolen i Akershus blir derfor, naturlig nok, vurdert i samarbeidsmodeller med institusjoner som allerede finnes i Østlandsområdet.

Høgskolen finner det naturlig at den største utdanningsinstitusjonen i området, Universitetet i Oslo, også inngår i de forslag til samarbeidsløsninger som utvalget vurderer. I motsetning til de andre ”klassiske” universitetene (UiB, NTNU og UiT), som alle sees i en eller annen samarbeidsløsning, synes UiO å være ”fredet”. Det kan være gode grunner for dette, for eksempel UiOs størrelse, men vi savner en begrunnelse fra utvalget på dette punkt. Siden Høgskolen i Akershus (HiAk), Høgskolen i Oslo (HiO) og Universitetet for miljø og biovitenskap (UMB) sammen med Universitetet i Oslo (UiO) har etablert ”Universitetsalliansen Oslo”, blir denne problemstilling særlig aktuell. Høgskolen finner det naturlig at UiO blir tatt med i de videre utredninger.

Som nevnt støtter høgskolen i hovedsak de konklusjoner utvalget kommer fram til med hensyn til at antall institusjoner innen høgre utdanning bør reduseres betydelig. Men samtidig savner vi en bredere drøfting av denne problemstillingen slik at negative konsekvenser også synliggjøres. Store institusjoner medfører større avstand mellom ledelse og ansatte med de utfordringer det gir. Slike institusjoner vil dessuten kreve solide og profesjonelle administrative og ledelsesmessige systemer, og faren for at ressursene må settes inn i arbeidet for å utvikle dette er åpenbare. Sammenslåinger til større nettverkbaserte institusjoner har en kostnadsside, og vi savner en drøfting av dette fra utvalgets side.

Det vises for øvrig til kapittel 22 om økonomiske og administrative konsekvenser som behandles nedenfor.

Internasjonalt ekspertorgan (kapittel 6)

Utvalget foreslår at det opprettes et organ med 3 internasjonale eksperter som skal gi råd til departementet og regjeringen om de forslag til samarbeids- og sammenslåingsløsninger som institusjonene fremmer. Dette er et forslag som høgskolen ikke gir sin tilslutning til. De råd som eventuelt skal gis i en prosess som dette, må være basert på god innsikt i norsk utdanningspolitikk og bygge på en bred samfunns- og kulturforståelse av det norske samfunn. Det er tvilsomt om utenlandske eksperter vil ha en slik forståelse, i alle fall dersom vi tenker oss eksperter utenfor de nordiske land. Høgskolen mener at i dette arbeidet må institusjonenes og fagmiljøenes synspunkter veie tungt. I tillegg vil både departementet og NOKUT kunne delta i prosessen, i tillegg til de politiske vurderinger som Regjering og Storting vil legge til grunn. Høgskolen mener at departementet må komme tilbake til dette spørsmålet etter at institusjonene har fremmet sine forslag til samarbeidsløsninger. Det videre arbeid i forhold til institusjonenes forslag bør bli gjenstand for en ny høringsrunde om den videre prosess.

Intern styringsordning (kapittel 7)

Utvalget foreslår å lovfeste en ordning med at rektor skal være den øverste faglige og administrative leder ved institusjonene. Den valgfrihet som institusjonene er tillagt etter dagens lovgivning, skal derfor bortfalle. Dette er en "omkamp" i forhold til det forslag som ble fremmet i forbindelse med Ryssdalutvalgets innstilling, og som dannet grunnlag for ny lov om universiteter og høgskoler. Den gang ble det i Stortinget fremmet forslag om at institusjonene skulle stå fritt og selv velge om de ville ha en ordning hvor rektor var øverste faglig og administrativ leder, eller en ordning med rektor som faglig leder og en administrerende direktør som administrativ leder. Dette forslaget fikk flertall i Stortinget i 2005, og høgskolen ser ikke behov for at det blir en endring i forhold til denne ordningen allerede nå. Den valgfrihet som finnes i dagens lovgivning bør derfor videreføres.

Høgskolen i Akershus har som kjent selv valgt en ordning hvor en tilsatt rektor er øverste faglige og administrative leder, og hvor det er en eksternt oppnevnt styreleder. Selv om denne ordningen kun har fungert siden høsten 2007, har ordningen så langt vist seg hensiktsmessig for vår høgskole.

Utvalget foreslår videre at rekruttering av rektor kan enten skje gjennom tilsetting av styret eller ved at ansatte og studenter ved institusjonen velger rektor. Dersom man velger en ordning hvor rektor skal være faglig og administrativ leder av institusjonen, bør styret selv ha ansvaret for tilsetting i stillingen.

Innenfor den styringsordning som utvalgets foreslår, forutsettes det at styret skal ha en eksternt oppnevnt leder. Dette er høgskolen enig i. Men samtidig foreslår utvalget at rektor, som institusjonens faglige og administrative leder, også skal være medlem av styret. Dette er en ordning som Høgskolen i Akershus ikke kan gi sin tilslutning til. Selv om det ikke nevnes eksplisitt, må det antas at rektor, som institusjonens øverste leder, innstiller i alle saker som legges fram for styret. Dette bør ikke kombineres med en modell hvor rektor samtidig er medlem av styret. Rektor vil selvsagt ha tale- og forslagsrett i styret, men bør ikke være formelt medlem av styret.

Akkreditering som universitet (kapittel 8)

Høgskolen i Akershus støtter utvalgets forslag om å endre kriteriene for å kunne ta i bruk universitetsbetegnelsen. Dagens ordning med fire doktorgradsordninger og minimum fem mastergradsstudier medvirker til at det brukes betydelige ressurser ved institusjonene for å utvikle dette, samtidig som det for mange institusjoner vil medføre at doktorgradsprogrammene og mastergradsstudiene kan få et svakt faglig grunnlag.

På bakgrunn av dette foreslår utvalget at det bør være tilstrekkelig med ett doktorgradsprogram for å bli akkreditert som universitet. Dette må ifølge utvalgets forslag følges opp med enkelte tilleggskriterier: Institusjonene må ha minst 5000 studenter, og det må være en stabil forskerutdanning. Det er noe uklart hva utvalget legger i ”stabil forskerutdanning”, men utvalget foreslår at det utvikles skjerpede kriterier for dette.

Høgskolen er enig i at det er tilstrekkelig med en forskerutdanning for at en institusjon kan akkrediteres som universitet. Vi støtter også kravet om at forskerutdanningen må ha et visst omfang og stabilitet. Høgskolen er imidlertid mer tvilende til kravet om at antall studenter må være mer enn 5000. Dersom utdanningskapasiteten ved institusjonen i hovedsak er på bachelornivå, vil ikke nødvendigvis dette skape et sterkt grunnlag for en forskerutdanning. Dessuten er det jo faktisk institusjoner som i dag har universitetsbetegnelsen, som har et langt lavere antall studenter.

Forskerutdanning og forskerskoler (kapittel 9)

Utvalget foreslår at det utvikles forskerskoler med utgangspunkt i et samarbeidsnettverk mellom institusjonene. Høgskolen i Akershus støtter dette forslaget. Ved forskerskoler basert på flere institusjoner vil forskerutdanningen få et bredere og mer solid grunnlag enn dersom hver enkelt institusjon skal utvikle sine egne forskerskoler. Høgskolen støtter også forslaget om en bevilgningsøkning på 300 mill. kroner til sektoren, slik at det blir mulig å utvikle nettverksbaserte forskerskoler.

I utvalgets forslag om forskerskoler baserer man seg kun på nettverksmodeller av utdanningsinstitusjoner. Høgskolen savner derfor en videreføring av nettverkstenkningen i forskningsmessig sammenheng, slik at også instituttsektoren inkluderes i denne tenkningen. I et nasjonalt kunnskaps- og forskningsnettverk blir det unaturlig å utelate instituttsektoren som utgjør en viktig del av den samlede nasjonale forskningsinnsatsen. I 2005 bestod instituttsektoren av i alt 62 forskningsinstitutter. Instituttsektoren er mangeartet og har varierende organisasjons- og eierforhold. I utgangspunktet skaper dette utfordringer i forhold til utdanningssektoren, hvor institusjonene er offentlige forvaltningsorganer med særskilte fullmakter. Dette er likevel utfordringer som bør kunne løses. Det er gjennom et best mulig samarbeid mellom universitets- og høyskolesektoren og randsoneinstitusjonene det utvikles gode internasjonale og konkurransedyktige fagmiljøer. Gjennom et tettere samarbeid mellom instituttsektoren og høyere utdanning vil begge parter kunne høste fordeler. Instituttsektoren vil bidra til økt bredde og stabilitet i forskerutdanningene ved utdanningsinstitusjonene. Samtidig vil instituttene bli nærmere knyttet til doktorgradsprogrammer som er relevante for deres medarbeidere. Nasjonalt vil dette ytterligere styrke forskningen i forhold til det nettverkssamarbeidet mellom utdanningsinstitusjonene som utvalget foreslår.

Finansieringssystemet (kapittel 10)

Et gjennomgående trekk i utvalgets innstilling er et ønske om en sterkere overordnet politisk styring og prioritering innen utdanningssektoren. Det konkurranse- og insentivbaserte systemet som ble etablert gjennom Kvalitetsreformen, bør etter utvalgets mening dempes noe, selv om man fortsatt ønsker å beholde hovedtrekkene i det resultatbaserte finansieringssystemet. Grunnlaget for den politiske styring forutsettes å være basert på den dialog som etter utvalgets mening bør finne sted mellom departement og institusjon. Denne dialogen skal danne grunnlag for langsiktige strategiske prioriteringer.

Høgskolen i Akershus er langt på vei enig i dette og vil understreke betydningen av at den politiske styringen må skje på grunnlag av en reell dialog hvor det gis rom for langsiktige og strategiske satsninger.

Utvalget forutsetter at den politiske styringen og de langsiktige prioriteringene følges opp med strategiske bevilgninger til institusjonene. Høgskolen er enig i dette, men vil samtidig være skeptisk til en omfattende nedbygging av det resultatfinansierte tildelingssystemet til fordel for overføringer til de strategiske bevilgninger som utvalget foreslår. Til tross for den dialogen mellom institusjon og departement som utvalget forutsetter, kan tildelinger basert på dette bli vilkårlige og lite forutsigbare. Det vil for eksempel bare være et fåtall institusjoner som blir tildelt slike langsiktige satsningsmidler, og det vil kunne få uheldige virkninger for satsninger ved andre institusjoner.

Utvalget mener videre at den såkalte ”basiskomponenten” i bevilgningene til institusjonene må dekomponeres slik at det blir synlig hvordan den er bygd opp. Det synes uklart hva som er å vinne på dette. Både budsjett og regnskapsresultater viser allerede langt på vei den utgiftsfordeling som finnes ved de enkelte institusjoner. Men samtidig vil ikke høgskolen være negativ til en økt synliggjøring av dette.

Utvalget foreslår også at det, i likhet med den strategiske forskningskomponent, innføres en strategisk undervisningsbevilgning. Det er uklart hvilke kriterier for tildeling som bør gjelde for en slik komponent, men utvalget selv mener en slik bevilgning bør benyttes slik at den ivaretar viktige nasjonale mål i utdanningspolitikken. Høgskolen i Akershus støtter en slik ordning. Profesjonsutdanningene har vanligvis et mindre omfang av forskning enn andre utdanninger, og det er derfor viktig å utvikle videre den kvaliteten som undervisningen i profesjonsutdanningene har. En egen strategisk undervisningsbevilgning vil kunne skape en slik utvikling og bidra til kompetanseheving og økt kvalitet i utdanningene.

Dimensjonering, arbeidsdeling og ansvar for små og utsatte fag (kapittel 12)

Høgskolen er i hovedsak enig i de vurderinger utvalget gjør i forhold til dimensjoneringen av de ulike fag innenfor høyere utdanning. Myndighetene har et ansvar for å sikre en hensiktsmessig nasjonal dimensjonering, ut fra samfunnets behov. Studentenes etterspørsel etter utdanning må være et viktig prinsipp i dimensjoneringen, samtidig som det finnes virkemidler som er med på å ”styre” utdanningssøkerne i retninger som avspeiler de nasjonale behov som til enhver tid finnes. Dette er en stor utfordring og det er vanskelig å finne virkemidler som kan benyttes i denne sammenhengen. Vi savner en drøfting av slike virkemidler fra utvalgets side, slik at det kunne munnet ut i konkrete forslag til tiltak.

Profesjonsutdanningene (kapittel 14)

Utvalget har en bred analyse av profesjonsutdanningene og konkluderer med at det er behov for å styrke studiekvaliteten ved flere av utdanningene. Særlig peker utvalget på at det er behov for å styrke lærerutdanningene. Høgskolen i Akershus er enig i dette, men vil samtidig understreke at det er behov for heving av kvaliteten i forhold til flere profesjonsutdanninger, og ikke bare allmenlærerutdanningen som utvalget synes å være mest opptatt av. NOKUTs evalueringer av sykepleierutdanningene viser klare forbedringsområder, og det samme vil sannsynligvis være tilfelle med flere profesjonsutdanninger.

Høgskolen i Akershus støtter derfor forslaget om at det bevilges 50–100 mill. kroner årlig i en 5-årsperiode til et program for kompetanseutvikling ved profesjonsutdanningene. Det forutsettes at disse midlene er rettet mot alle profesjonsutdanningene på bachelornivå, og at tildelingene skjer på grunnlag av utarbeidede tiltaksplaner for kompetanseheving ved disse utdanningene.

Utvalget foreslår videre at ordningen med rammeplaner for profesjonsutdanningene avskaffes eller reduseres til et minimum. Den nødvendige koordinering av profesjonsutdanningene bør etter utvalgets mening kunne skje gjennom de nasjonale fagråd som er opprettet under Universitets- og høgskolerådet. Høgskolen i Akershus støtter ikke utvalgets forslag på dette punkt. Samtlige profesjonsutdanninger ved høgskolen gir uttrykk for at det for deres respektive utdanninger er viktig at det eksisterer nasjonale rammer som definerer hovedtrekkene i innhold og organisering av utdanningene. Rammeplanen kan nok forenkles, men fortsatt vil det være et behov for nasjonal styring av utdanningenes innhold, og rammeplaner er velegnede virkemidler i denne sammenheng.

Sentre for fremragende undervisning (kapittel 15)

I likhet med de sentre for fremragende forskning som er opprettet, foreslår utvalget at det opprettes sentre for fremragende undervisning. Sentrene som utpekes, skal til sammen få en egen tilleggsfinansiering på anslagsvis 50–100 mill kroner per år. Antall sentre bør etter utvalgets mening ikke være for høyt og antyder en ramme på 10–20 sentre på nasjonal basis.

Det er positivt at utvalget ønsker å styrke undervisningen ved utdanningsinstitusjonene, men Høgskolen i Akershus ser ikke opprettelse av slike sentre som et viktig virkemiddel i denne sammenheng. Ordningen vil medføre omfattende søknadsprosedyrer og sannsynligvis uklare tildelingskriterier. Andre virkemidler bør heller vurderes, for eksempel at NOKUTs evalueringer kan få mer preg av veiledning og stimulering, og i mindre grad være kontrollorientert. Høgskolen støtter de tiltak utvalget foreslår ellers når det gjelder kvaliteten i undervisningen, men forslaget om sentre for fremragende undervisning bør ikke prioriteres i en slik sammenheng.

Høgskolenes regionale betydning (kapittel 16)

Høgskolen er enig i utvalgets vurderinger om at større og bredere fagmiljøer vil gi utdanningsinstitusjonene bedre forutsetninger for å kunne ivareta den regionale dimensjonen og forholde seg mer aktivt til arbeids- og næringsliv. Utvalget foreslår videre at det bør prøves ut nye studiemodeller og læringsformer som i større grad integrerer teori og praksis. Dette er tiltak høgskolen stiller seg positiv til, og som er i tråd med viktige arbeidsformer som allerede finnes ved høgskolen, bl.a. gjennom de yrkespedagogiske studietilbud som høgskolen har.

Med utgangspunkt i forslag i den siste forskningsmeldingen (St.meld. 20 (2004-2005) "Vilje til forskning") foreslår også utvalget at det innføres en ordning med en nærings-ph.d., det vil si en doktorgradsutdanning som skjer i et forpliktende samarbeid mellom bedrift og utdanningsinstitusjon, og hvor doktorgradsstudenten er ansatt i bedriften. Dette kan etter utvalgets mening også videreføres til å gjelde mastergradsutdanninger. Etter mønster av fagopplæringen i arbeidslivet kan det utvikles en bedriftsmaster i samarbeid mellom høyere utdanning og virksomheter som tar på seg ansvar for opplæringen. Dette er en utdanningsmodell som vi støtter, og som langt på vei benyttes i yrkespedagogiske studier på dette nivå ved Høgskolen i Akershus.

Internasjonalisering i høyere utdanning (kapittel 17)

Høgskolen i Akershus støtter den situasjonsbeskrivelse av internasjonalisering i høyere utdanning som utvalget gir. Høgskolen er også enig i den vektlegging utvalget har av internasjonalisering som en forutsetning for kvalitet i utdanningene, og den beskrivelse utvalget gir av de utfordringer man står overfor på dette området.

Høgskolen vil særlig understreke betydningen av den sammenheng det er mellom internasjonaliseringsarbeidet og internasjonalt forskningssamarbeid. Lenge har internasjonalisering hatt sitt tyngdepunkt på studentutveksling, men det er en økende erkjennelse at internasjonalt forskningssamarbeid er en viktig del av internasjonaliseringen. Dette er imidlertid ressurskrevende, og vi savner i utvalgets innstilling forslag til en økt økonomiske satsning på dette området.

Utvalget gir uttrykk for at de utfordringer som finnes på dette området, vil kunne møtes på en bedre måte med større og bredere fagmiljøer enn mange av dagens institusjoner representerer. Høgskolen er enig i dette, men vil samtidig peke på at de fordeler som større institusjoner kan gi, også kan oppnås gjennom samarbeid mellom institusjoner. Det er innledet et samarbeid mellom utdanningsinstitusjonene i Oslofjord-området om nettopp internasjonalisering. Drøftinger om mulighetene for samarbeid om utvikling av felles faglige og sosiale tilbud til utenlandsstudenter er startet, og dette vil etter hvert også inkludere samarbeid om felles partnerbesøk og utvikling av utvekslingstilbud for egne ansatte og studenter.

Økonomiske og administrative konsekvenser (kapittel 22)

I sitt avslutningskapittel foretar utvalget en oppsummering av de økonomiske og administrative konsekvenser av utvalgets forslag. Hoveddelen av innholdet er imidlertid en oppsummering av de budsjettmessige konsekvenser av utvalgets ulike forslag. Dette har høgskolen ingen innvendinger mot.

Vi savner derimot en nærmere vurdering av de administrative konsekvensene av tiltakene. De vil etter høgskolens oppfatning være betydelige, særlig innefor de enkelte utdanningsinstitusjonene. Utvalgets vurderinger er i hovedsak basert på de faglige gevinster som kan høstes gjennom større grad av samarbeid og fusjonering av de nåværende institusjonene. Høgskolen er selvsagt enig i at det er den faglige virksomheten som skal ha fokus i denne sammenheng. Men samtidig er det viktig at det ikke skapes nye systemer og organisasjoner som blir preget av de problemer en rekke større organisasjoner sliter med: Tungrodd og byråkratiske systemer som i økende grad trekker ressurser vekk fra det som er organisasjonenes primærvirksomhet – i dette tilfelle den faglige og vitenskaplige virksomheten.

Dette trenger ikke skje, men vi savner en bredere drøfting fra utvalgets side av disse utfordringene. Fler-campus-løsninger, som er et av utvalgets forslag, vil åpenbart være administrativt utfordrende å drifte. Slike modeller vil også skape avstand mellom ledelse og ansatte ved institusjonen, både organisasjonsmessig og geografisk. Vi savner videre en foreløpig drøfting av hvor i den nye organisasjonen de ulike funksjoner og oppgaver bør finne sin løsning. Høgskolen er innforstått med at dette er problemstillinger som eventuelt vil komme seinere i prosessen, men utvalget kunne med fordel ha antydning av framtidige løsninger på dette punktet.

Administrativt har utdanningsinstitusjonene gått gjennom en betydelig omstilling siden høgskolereformen i 1994. Arbeidsoppgavene har økt vesentlig i omfang, og det er innført en rekke store og komplekse fellessystemer innenfor økonomi-, personal- og studie- og forskningsforvaltning, innenfor arkiv- og saksbehandling og innkjøp. Dette er systemer som er ment å ha en effektiviserende gevinst, men samtidig har det medført store krav til omstilling hos de ansatte som er blitt berørt av dette. En viss "reformtrettthet" gjør seg nok også gjeldende i denne delen av utdanningssystemet. På denne bakgrunn kunne utvalget med fordel ha foretatt en viss vurdering av de administrative konsekvenser forslagene vil ha, og hvilke virkninger endringene vil kunne ha for de ansatte ved institusjonene.